

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Bende Imre-utca 3 szám.	Társ szerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér.

Élelmiszer piacunk.

Baja, 1908 október 26

Letérünk ezúttal az országos és város politika útjáról, hogy a gyomor jogáról, a gyomor bajáról és keserveiről beszélhessünk e helyütt. Elhiggyék, bizvást el is hiszik, hogy van a gyomor kérdése oly fontos, hogy a lap vezető helyén egy-két cicerós hasábot szenteljünk. Mert hisz a küzkedés, a küzdelem, a tülekedés, a versengés mind a körül forog, hogy a gyomor követelése kellő kielégítést nyerjen.

Érdemes hát a gyomor ügyével szoros összefüggésben álló élelmiszer piacunkkal foglalkozni, ahelyett, hogy országos politikai kérdéseket feszegetnénk.

Alább, a hirrovatban talál az olvasó egy rövid, alig néhány soros napihirt, amely szomorú és lesújtó világitásba helyezi a bajai élelmiszer piacot. Ebből a hirből és az ezt megelőző sok-sok riportból meg kell győződnünk arról, hogy mindaz, ami az asztalunkra kerül, uzsorások kezéből jut el hozzánk. Meghamisítják a tejet, a paprikát és mindent, a mi meghamisítható. Csak a napokban számoltunk be arról, hogy egy piaci árustól olyan paprikát kobozott el a rendőrség, amely az emberi egészségre ártalmas festékekkel volt meghamisítva. A tejfel sűrűségét idegen, nem tejfelbe való anyagokkal fokozzák. Az még jó szerencse, ha közönséges lisztet kevernek belé. De hányszor és mily gyakran jut abba egyéb, nem liszt.

A tejet vízzel hígítják, hogy több legyen, amennyit eredetileg adott a tehén.

Az egyik nagy baja tehát a bajai élelmiszer piacnak az, hogy lelkiismeretlen emberek nagyrésze meghamisítja azt, ami a piacra kerül.

A másik baja pedig az, hogy a piacra kerülő cikkeket hanyagul kezelik, a tisztasággal mit sem törődnek. A már többször hivatkozott rövid rendőri hir azt is elmondja, hogy a lefoglalt tejben a rendőrség nagymennyiségű kútvízen kívül piszkot, állati szennyet talált. Aki azt hiszi, hogy ez csak véletlen eset, az nagyon téved. Ugyszólván mindennapos dolog, hogy a tejet nem szűrik le kellő módon. A nyílt piacon árúba bocsátott élelmiszerek nem lévén kellőleg betakarva, behordja a szél az utca porát.

Csak helyeselhetjük tehát a rendőrség azon intézkedését, hogy a piacra kerülő cikkek ellenőrzését állandósította. Kívánatos, hogy az ellenőrzést a legnagyobb eréllyel rendszeresen folytassa, a hamisítókat üldözze és szigorúan büntesse.

Véget kell már egyszer vetni a lelkiismeretlen visszaéléseknek

A felsővárosi iskolahiány.

Baja, 1908. október 26.

A felsővárosi iskolahiány folytán tudvalevőleg a romai katolikus iskolaszék azt javasolta a törvényhatósági bizottságnak, hogy szervezzen egy ideiglenes tanítónői állást.

Ebben a kérdésben vasárnap tartott ülést a város tanácsa, amely alkalommal a következő, dr. Fehér Lőrinc tanügyi referens által előterjesztett határozatot hozta:

Tekintettel arra, hogy a Józsefvárosban, Istvánmegyén, Kiscsávolyban, és Szentjánosnál a 8—11 éves benem iskolázott tanköteles leánygyermek száma a rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint 46-ot meg nem haladja;

tekintettel arra, hogy ezen benem iskolázott 46 tankötelesből 15 a református és az evangélikus felekezeti iskolában is elhelyezhető;

tekintettel arra, hogy az alsóvárosi III—IV. leányosztály összevonásával egy női tanerő

felszabadul, aki a volt belvárosi iskolában úgy az összevont osztályok törvényben megállapított maximumát meghaladó beiskolázott mint a felsővárosban benem iskolázott III—IV. osztályu 46 tanköteles leánygyermek oktatását ellátni képes leend, s végül

tekintettel arra, hogy a város közönsége évenként 60.000 koronával az állami egyenes adó 25 és a községi pótdadó 40 %-ával, e számokból is kitűnőleg erejét meghaladó áldozattal járul a népoktatás ügyéhez, s így az adófizető polgárok elviselhetetlen megterhelése nélkül a tanügyi terheket fokozni nem vagyunk képesek: a városi tanács a róm. kath. iskolaszéknek egy ideiglenes leányosztály felállítására, illetőleg egy ideiglenes tanítónőnek alkalmazására iránti előterjesztésért — bár az előterjesztés támogatására felhozott adatok és indokok figyelemre méltók, s a kérdés mielőbbi érdemleges megoldását kívánatosnak tartjuk ez idő szerint teljesíthetőnek nem találta.

Hivatalos tisztelettel megkeresi az iskolaszéket, hogy az alsóvárosi III—IV. leányosztály egybevonása, s az így felszabadult női tanerőnek a volt belvárosi iskolában leendő elhelyezése, az alsóvárosi egyesített leányiskola tanköteleseinek a törvényes maximum figyelembe vételével leendő célirányos megosztása, a felsővárosi tankötelezetek beiskolázása iránti intézkedéseket fogantositani, az új iskolában szükséges butorok és tanszerek beszerzése iránti előterjesztést megtenni sziveskedjék.

Kopp Irma bajai tanítónő kérvényét, melyben kijelenti, hogy a folyó iskolai tanévben ingyenesen hajlandó a felsővárosi be nem iskolázott leánygyermekeket oktatni: oly megkereséssel küldjük meg a róm. kath. iskolaszéknek, hogy a nevezett tanítónő kérvénye és a netalán még beérkező kérvények felett, amennyiben az alsóvárosi III—IV. leányosztályok összevonása pedagógiai szempontból kifogás alá esnek és amennyiben kiegészítő tanítónő meghívását a folyó tanévre szükségesnek tartaná, határozni sziveskedjék.

Elhatározza a városi tanács, hogy 1909. évi január hó 1-től kezdődőleg a felállítandó elemi osztálynál és az iparos tanonc iskolánál már ideiglenesen alkalmazott szolgálójára 1909. évi január hó 1-től kezdődőleg havon-

Az állandóan melegítő
„METEOR“
KÁLYHÁK
a legjobbak
és legtökéletesebbek!
Kevés fűtő anyag, nagy fűtő-
képesség.

Minden tüzelőanyagra és minden fűtési célra alkalmasak!

≡ Kapható úgy egyszerű mint diszesebb kivitelben! ≡

Eddig 400.000 darab van forgalomban. Minden eredeti „Meteor“ kettős csillag védjeggyel van ellátva.

≡ Óvakodjanak tehát az értéktelen utánzattól. ≡

EREDETI „METEOR“ KÁLYHÁK BAJÁN CSAKIS:

DRESCHER GYULA

KERESKEDÉSÉBEN KAPHATÓK.

kint 20 koronát kiutalványoz, s megkeresi a törvényhatósági bizottság közgyűlését, hogy a szolga díjazására az 1909. évi költségel-irányzat kiadási IV. cím 32. rovat alatt 240 (kettőszáznegyven) koronát irányozzon elő.

Megbizatik továbbá a gazdasági tanácsnok úr, hogy a városi tanács 20424./kig. 1908. számú határozatával az 1909. évi házipénztári költségvetésben a belvárosi kereskedő és iparos tanonc iskolánál 580 korona költséget előirányzott bútorok és berendezések azonnali megrendelése és sürgős elkészítése iránt intézkedjék.

Miről a róm. kath. iskolaszék, a számvevőség, a pénztár kezelősége, a törvényhatósági bizottság közgyűlése, Weisz Nándor gazdasági tanácsnok úr ezennel értesítettnek.

Telefon tudósítások.

Budapest, 1908. október 26

Az önálló nemzeti bankért

Nagyenyeden látogatott népgyűlést tartott a függetlenségi párt, amelyen elhatározták, hogy felírnak az önálló nemzeti bank mielőbbi létesítése érdekében.

A „Ne Temere” ellen

Kolozsvárott gyűlést tartott az unitárius egyháztanács, amelyen Ferencz József püspök nagyszabású beszédet mondott. A beszéd hatása alatt az egyháztanács állást foglalt a pápa „Ne temere” rendelete ellen.

A szerb trónörökös Budapesten.

A szerb trónörökös ma Budapesten át Szent-Pétervárra utazott. György királyfi néhány órát Budapesten töltött.

Tüntetések Prágában.

Prágában tegnap este nagy tüntetés volt. A tüntetés alkalmából több rendőrtiszt, közrendőr és diák megsebesült.

Az ungvári törvényszék.

Ungvárról ma nagyobb küldöttség tisztelgett az igazságügyminiszter előtt. A küldöttség, melyet Visontai Soma vezetett, Ungvárnak törvényszéket kért. A miniszter válasza biztató volt.

Latkóci holtteste.

A szerencsétlen véget ért közigazgatási bizottsági alelnöknek, Latkóci Imrének holttestét Budapestre szállították.

A nyitrai hitelbank százezer korona erejéig zálogjogi bekebelezést kért Latkóci budapesti két házára.

A plurális választói jog ellen.

Az Országos Polgári Radikális Párt (a darabantok leszármazottja) vasárnap délelőtt a Pesti Loyd Mária Valéria-utca 12 számú házában disztermében népgyűlést rendezett, hogy a polgárság körében is ellenállást szit-

son gróf Andrássy Gyulának választói reformjavaslata ellen. Mintegy kétszázan vettek részt a gyűlésen, amely elnökévé dr. Czövek Lajos ügyvédet választotta. Az újonnan megválasztott elnök elfoglalta a helyét az emelvényen és rövid megnyitó beszédében elmondta a népgyűlés célját, aztán átadta a szót dr. Robicsék Árpádnak, aki teljes erővel és szívós kitartással való küzdelemre hívta fel beszéde végén a gyűlést s határozati javaslatot terjesztett elő.

Vonatkisérők mozgalma.

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének vonatkisérő szakcsoportja vasárnap délelőtt kilenc órakor a Szövetség Erzsébet-körtuti helyiségében országos értekezletet tartott. Az értekezleten ötven vidéki csoport képviseltette magát ugyanannyi kiküldöttel. A fizetésrendezésnek és a szolgálati pragmatikának rájuk sérelmes intézkedéseit beszélték meg. Kívánságaikat memorandumba foglalták s elhatározták, hogy azt küldöttség útján juttatják a kereskedelemügyi miniszterhez. A gyűlésen Barok Ármin főkalauz elnököt

SZINHÁZ.

Ocskay brigadéros.

Ifjúsági előadás.

Október 24.

(Délután)

Mind a színigazgatónak, mind a társulatnak áldozatkészségét dicséri, hogy egy külön ifjúsági előadásban *Herczeg* Ferencnek ezen örökszép darabját színre hozták. Az ifjúság színültig megtöltötte a termet, úgy, hogy az előadás anyagi kérdése is minden bizonnyal kedvező megoldást nyert. Az erkölcsi siker pedig annál teljesebb volt, mert az ifjúság amúgy is a leghálásabb publikum, maga az előadás pedig, — kivált *Szabó Ocskai*-ja, *Szentes Szörényi*-je, *Szabóné Tisza Iloná*-ja és *Garai Dili*-je — minden tekintetben megütötte a művészet mértékét.

(Este.)

A varázskeringő.

Dóczy szerint örök probléma marad: Mért lett költő Szana Tamás? előttünk pedig örök probléma, miért játszatta a direktió Niki szerepét Váradival, aki nem énekes, nem színész, nem kedélyes és nincs hangja? Erre mondjon kadenciát az, aki tud. Mi nem tudunk. Váraditól eltekintve, az előadás egészen jó volt. Tarnay (Franci), Paxi (Helena) és Tolnai (Friederika) egyaránt nagy műélvezetet nyújtottak. Az előbbi kettő felülmulta elődeit. A férfiak közül sikerrel buzgólkodtak Rátkai, Stóll és Nagy Gyula. Közönség szép számban volt.

A három feleség.

Okt. 25.

Lehár Ferenc a *Vig özvegy c.* operettjével világhírré tett szert, a *Három feleség* című »nagy operett«-je pedig úgy látszik arra való, hogy azt a nagy sikert amit az egyikkel elért, a másikkal lerontsa. *Lehár* Ferenc nagy neve benünket nem tud megtéveszteni. Ezt a nagy operettet inkább *hosszú*-nak mint *nagynak*

kellet volna elkeresztelni. Hosszú és elejétől végig unalmas; unalmas a libretto, limonádé a muzsika. Talán kellő kiállítással még lehet egy kis illúziót kelteni és feledtetni a darab két kardinális fogyatkozását; de a Bányabeli görében keressünk illúziót? ! . . .

Az előadás? köszönjük szives kérdését, elég rossz volt. Elfogadhatót csupán *Tarnay* Leóna nyújtott. Ő is csak játékával.

NAPIHIREK.

A bajai színészet.

A szintársulat rövid, három hetes itt működés után bucsut mondott a kapufélfének és itt hagyott bennünket, mint Szent Pál az oláhokat. Hogy három hetes működése milyen erkölcsi eredménnyel végződött, annak a méltatásába nem bocsátkozom, azt a munkát átengedem a szini referensnek, aki annak a bírálatára hivatottabb a nap egyszerű krónikásánál.

E helyütt csak azt konstatáljuk, hogy a szintársulat elment jóval hamarabb, mint azt a társulat bérletgyűjtője kilátásba helyezte. A közönség csalódottan és bosszankodva beszél az elmúlt rövid néhány napos szini szezonról. És mindjárt meg is állapíthatjuk, hogy a bosszankodásra van kellőleg ok. A társulat bérletgyűjtő titkára azzal indította meg a bérletgyűjtést, hogy az igazgató 5—6 hetes szezonra jön be és így, ilyen föltételek mellett vett a közönség 20—20 szelvényt. Minthogy pedig összesen 21 előadás volt és ebből 1 bérlet szünetben és két ismétlés, a közönségnek, ha minden nap is járt színházba, legfeljebb 19-szer volt alkalmja és módja színházba menni. Tehát a logjabb esetben is a nyakán maradt mindenkinek egy—egy szelvény. De ez rossz, helytelen számítás. Mert a legtöbb embernek 5—6 felesleges szelvénye maradt.

Ezt az esetet a magyar színészet érdekében nagyon, de nagyon sajnáljuk. Ez az eset a színészetnek nehéz küzdelmek árán megszerzett renoméját alaposan lerontotta.

Egy tanulságot azonban levonhatunk a dologból: Nevezetesen azt, hogy ezután a játsszói engedélyt kikötésekkel adhatjuk csak meg. A szintársulat, amely ezután Bajára bejön, köteleztessék bizonyos ideig a városban maradni és ne adhasson ki korlátlan számban bérletjegyeket.

Reméljük a színügyi bizottság és a tanács tanult ebből az egy kis esetecskéből.

Értekezlet a bajai vasutak dolgában.

A város tanácsához ma a következő leirat érkezett a kereskedelemügyi minisztertől: »A gróf Teleky József által tervezett dunapataj—kalocsa—bajai helyi érdekű vasút és a város közönsége által tervezett kiskőrös—bajai h. é. vasút között mutatkozó érdekellentétek összeegyeztetése céljából, valamint a vonalvezetés tekintetében nyilvánuló óhajoknak minden oldalról való megvitatása érdekében az érdekelttség bevonásával a vezetésem alatt álló kereskedelemügyi miniszteriumban folyó évi október hó 30-án délelőtti 11 órakor értekezletet hívtam össze. Felhívom a közönséget, hogy az értekezleten magát kellő módon képviseltesse.«

Budanovich Gerő vegyszerárú és illatszertára

● Baján, Eötvös-utca 6. sz. ●

T. Cz. Az őszi időszak alkalmával van szerencsém nagybecsű figyelmét alábbi cikkeimre felhívni:

Tea chinai:
(Kimérve.)

Congo (fekete erős) . . . 1 deka 12 fill., 10 dk 1 kor.
Souchong I. (fekete zamatos) 1 » 20 » 10 » 2 »
Imperial Melange (császárv. kev.) 1 » 24 » 10 » 2 »
Pecco virág . . . . . 1 » 28 » 10 » 2.40

Dobozokban
Eredeti
csomago-
lás, előnyös
árban.

RUM.

Valódi jamaikai carte d'or-blanc-rouge és egyéb mindenféle Cuba-rumok a legfinomabb és legjobb minőségben.

A tanács, a felhívásnak természetesen eleget tesz és a várost dr. Hegedűs Aladár kir. tan. polgármester által képviselteti. Egyben felkéri dr. Ambrozovics Lajos főispánt és dr. Rajk Aladár orsz. képviselőt, hogy az értekezleten a város képviselőjében megjelenni sziveskedjenek.

Eljegyzés. Paunz Arthur, a pécsi Paunz Adolf kereskedő cég beltagja jegyet váltott Grünhut Ilonka kisasszonnyal, Grünhut Jakab bajai nagykereskedő és neje leányával. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Rend van a fürdőben. Megirtuk a napokban, hogy a gőzfürdő bazinájának vízvezető csőve burkolatlansága miatt veszedelmet rejt magában a gyanítlan fürdő-közönség részére. Mint most értesülünk, a fürdőben már rend van, mert a kifogásolt csövet ellátták hőszigetelő burkolattal. Most már nyugodtan lubickolhat bárki is a bazin meleg vizében.

Az Új-utcából jön panaszos levél. Ebben az utcában nincsen az emberek tudomásuk a technika legújabb vívmányáról — a világítás terén. Az elektromos világításról persze nem is beszélünk — mert hiszen az nincsen sehhol a városban — azt sem igen tudják, hogy gázvilágítás is létezik, de még a petróleum lámpáról sem tudják, hogy az jó utcai világításra. Az Új-utcában annyiból áll a közvilágítás, hogy azok akik este az utcán járnak, hogy ne kellessék tapogatózva haladniok, néha-néha meggyujtanak egy-egy szál gyufát. Hát ez bizony nem valami eszményi állapot. Ezen kellene valahogyan, valami módon segíteni.

A Flórián-utcai kút vize, — mint már megirtuk — fertőzött, mert mindenféle szenny szivárgot bele és ezáltal a kút vize ivásra használhatatlanná vált. A szabadkai vegykeresleti állomás ezen véleményét a rendőrfőkapitány jelentése kapcsán tudomásul vette a tanács is és a kút elzárása dolgában meg is tette az intézkedést.

Fertőzött — hamisított tej. A rendőrség méltánylandó buzgósággal üldözi az élelmiszer hamisítókat. Ma ismét lefoglalt egy asszony által árusított tejet, mert az vízzel volt hígítva és állati piszokkal volt fertőzve. A rendőrség megindította a tejhamisító és gondatlan asszony ellen az eljárást.

Jaj, az a vasút. A baja—szabadkai vasúti vonalat átalakítják elsőrangú vasúttá. Lesz tehát gyorsvonatunk, száguldvá juthatunk oda, ahova akarunk. Ezt a gyorsaságot azonban most alaposan meg kell fizetnünk. Mindennap nagyobb késéssel érkezik be a vonat. Aki Szabadkán reggel felül a bajai vonatra soha sem biztos, hogy délre Bajára ér-e? És most már a zombori vonatok is késnek. Vasárnap teljesen másfél órát késett a délelőtti, ugyanannyit a délutáni zombori vonat. A szabadkai pedig egyáltalán nem hozott budapesti póstát. Szép az elsőrangusítás, de bár már készen volna.

Pécs—bátaszéki vasút. A kereskedelemügyi miniszter a pécs—bátaszéki helyi érdekű vasútra nézve közigazgatási pótbéjárást rendelt el s ennek vezetésével dr. Hegyeshalmi Lajos miniszteri tanácsost bizta meg. A tárgyalások 27-én kezdődnek és 31-én nyernek befejezést. E hó 27-én Pécsen a város színházában, 28 és 29-én Pécsváradon, 30-án Vémenden és 31-én Bátaszéken tárgyalnak. (Ezt a hirt már csak azért is leközzöljük, hogy lássák, miszerint a pótbéjárás nem ütközik nehézségbe.)

Bezárt iskolák. Titelen, a községben uralkodó ronszó toroklob miatt az összes iskolákat 14 napra — alispáni rendeletre — bezárták.

Mulatós város. Azt mondják, hogy rossz világ van most, rosszak a kereseti viszonyok, néhol nem telik még kenyérré sem. No hát nem ezt bizonyítja a rendőrkapitány jelentése a záróra díjakról. A főkapitány jelentése arról tanuskodik, hogy vannak még Baján jókedvű emberek. A záróra-díjak azt mutatják, hogy az elmúlt hónapban átlag minden nap legalább 2—3 vendéglőben voltak mulató vendégek, akiknek a kedvéért érdemes volt a kötelező zárórán túl is muzsikáltatni és a záróra-díjat lefizetni.

Rum és likőrök készítése házilag. 100—200 percent megtakarítás. 50 fillér egy adag legfinomabb rum-kivonat, vagy 92 féle likőr kivonat bármelyike. Használati utasítások és prospektusok ingyen bárkinek díjtalanul rendelkezésére állanak. Kapható egyedül Gyarmati Emil gyógyszerárában Baján.

Segédszerkesztő: FODOR KÁROLY. Kiadóhivatal: WAGNER ANTAL könyvkereskedésében. Szerkesztőség telefon száma: 101. Kiadóhivatal telefon száma: 36.

Határidő üzlet

Baja, 1908. október 26.

Búza	októberre	12 K 35	áprilisra	12 K 09
Rozs	»	9 » 95	»	10 » 08
Zab	»	8 » 10	»	8 » 39
Kukorica	májusra	7 » 48		

Az árak 50 kg.-ként értendők.

SZEGEDI KERESKEDELMI ÉS IPARBANK BAJAI FIÓKINTÉZETE BAJA

DRESCHER GYULA-FÉLE HÁZBAN.

Takarékbetétek 6,000.000
Saját tőkái . 2,000.000

Jutányos módzatok mellett nyújt:

Törlesztéses jelzálogkölcsonöket

4 1/2 %

záloglevelek alapján

10 től 50-ig évig terjedő időtartamra, továbbá jelzálogkölcsonöket, váltókölcsonöket, előleget értékpapírokra és árúkra. Vosz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket. Bevált szelvényeket.

Elfogad takarékbetéteket és ezek után a

legmagasabb kamatot fizeti. Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába vágó műveleteket.

Két Meidinger kályha használt, de jó karban eladó. Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Szőlőhöz
Kitünő frágya
és egy
erős igás ló
eladó.

Cim a kiadóban.

A Bartha-féle

Aranyvirág

arckrém, hajpor, szappan

VIDORIN

fogkrém, szájviz, fogpor és mindennemű arc és kézápoló szer, szappan és parfüm kapható a

Bartha-féle illatszertárban.

Kádár utca 8. sz. alatti

H Á Z A M,

mely teljesen ujonnan épült, 3 szobával, konyhával, fűfűszer s minden hozzávaló mellékkeliséggel azonnal eladó.

Csima András.

